

Dėl 2017 m. lapkričio 21 d. priimtų Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XIII-784 nuostatų taikymo (dalis nuostatų įsigaliojo 2017-11-29, kita dalis – 2018-07-01)

2017 m. lapkričio 21 d. priimtas [Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 16¹, 18, 19, 20, 21, 25, 31, 32, 33, 34, 37 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 37² straipsniu įstatymas Nr. XIII-784](#) (toliau – ABĮ Nr. XIII-784). Dalis ABĮ Nr. XIII-784 nuostatų skirtos uždarosioms akcinėms bendrovėms ir akcinėms bendrovėms (toliau kartu vadinama – bendrovė), kita dalis tik akcinėms bendrovėms, kurių akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje (toliau – listinguojamos bendrovės).

ABĮ Nr. XIII-784 tikslas:

- 1) užtikrinti aukštesnį smulkiųjų investuotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos lygį bendrovėse;
- 2) sudaryti sąlygas aktyvesniam investuotojų dalyvavimui bendrovių valdyme;
- 3) taip pat stiprinti ir skatinti skaidrią bendrovių valdyseną.

Minėto įstatymo pakeitimai yra susiję su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) Bendrovių valdysenos komiteto ekspertų pateiktų įžvalgų ir rekomendacijų įgyvendinimu Lietuvos bendrovių teisėje.

Siekiant pirmiau minėtų tikslų, svarbiausi ABĮ Nr. XIII-784 pakeitimai:

Visoms bendrovėms taikoma (nuo 2017-11-29):

- Sudaryta galimybė akcininkams nepriklausomai nuo jų turimų akcijų skaičiaus bendrovėje susipažinti su visa dėl tam tikro visuotinio akcininkų susirinkimo (toliau – VAS) darbotvarkės klausimo aktualia informacija, taip pat nepriklausomai nuo akcininkų turimų akcijų skaičiaus bendrovėje susipažinti su visa bendrovės turima informacija (Akcinių bendrovių įstatymo (toliau – ABĮ) 16, 18 straipsniai)
- Sustiprintas stebėtojų tarybos vaidmuo bendrovėse – svarstyti ir tvirtinti bendrovės veiklos strategiją, vertinti informaciją apie veiklos strategijos įgyvendinimą (ABĮ 32 straipsnis)

Listinguojamoms bendrovėms taikoma:

- Reikalavimas turėti priežiūros organą¹, t. y. arba stebėtojų tarybą, arba valdybą, atliekančią ABĮ 34 straipsnio 11 dalyje nustatytas priežiūros funkcijas (ABĮ 19 straipsnis)
- Įtvirtinti nepriklausomo reikalavimai priežiūros organų nariams (ABĮ 31 ir 33 straipsniai)
- Sustiprintas stebėtojų tarybos vaidmuo bendrovėse – priimti sprendimus dėl sandorių su susijusiomis šalimis (ABĮ 32 straipsnis)
- Įtvirtintas susijusių šalių sandorių institutas (ABĮ 37² straipsnis)

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ekonomikos ir inovacijų ministerija) kartu su Lietuvos banko Priežiūros tarnyba (toliau – LB), atsižvelgusi į iš bendrovių gautus paklausimus dėl ABĮ Nr. XIII-784 nuostatų įgyvendinimo, parengė ir skelbia nuomonę dėl dažniausiai užduodamų klausimų.

Atkreipiame dėmesį, kad šiame dokumente pateikta informacija yra Ekonomikos ir inovacijų ministerijos ir LB nuomonė bendrovėms aktualiais ABĮ Nr. XIII-784 klausimais, todėl negali būti laikoma oficialiu teisės aktų nuostatų taikymo išaiškinimu ir nėra teisiškai įpareigojanti.

¹ Priežiūros organu bendrai vadinama stebėtojų taryba arba valdyba, atliekanti Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 11 dalyje nustatytas priežiūros funkcijas

ABJ 31 straipsnio 8 dalies ir 33 straipsnio 7 dalies taikymas

1. Kokius kriterijus taikant yra nustatoma, ar priežiūros organo nariai yra nepriklausomi?

Vadovaujantis ABJ 31 straipsnio 8 dalies ir 33 straipsnio 7 dalies nuostatomis, listinguojamose bendrovėse ne mažiau kaip 1/3 priežiūros organo narių turi būti nesusiję su bendrove, bendrovę kontroliuojančiu akcininku ir bendrovės organų nariais šeimos, giminystės, svainystės, partnerystės ryšiais, taip pat stebėtojų tarybos narys ne mažiau kaip metus iki jo paskyrimo negali turėti ar neturi būti turėjęs verslo ryšių su šia bendrove nei tiesiogiai, nei kaip turinčios tokių ryšių bendrovės akcininkas, kolegialaus valdymo organo narys ar vadovas. Turinčiu verslo ryšių su listinguojama bendrove laikomas fizinis asmuo ar juridinis asmuo, kuris yra prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas (įskaitant finansines, teisines, patariamąsias ir konsultacines paslaugas), partneris ar asmuo, kuris gauna pajamų iš šios bendrovės, išskyrus atlygį už veiklą vykdant kolegialaus organo nario ar komiteto nario pareigas.

Dėl verslo ryšių su bendrove, minėtame ABJ Nr. XIII-784 nustatyta, kad turinčiu verslo ryšių su listinguojama bendrove laikomas fizinis asmuo ar juridinis asmuo, kuris yra prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas (įskaitant finansines, teisines, patariamąsias ir konsultacines paslaugas), partneris ar asmuo, kuris gauna pajamų iš šios bendrovės, išskyrus atlygį už veiklą vykdant kolegialaus organo nario ar komiteto nario pareigas. Manytume, kad kiekvienas atvejį nustatant, ar priežiūros organo narys neturi verslo ryšių su listinguojama bendrove, yra individualus ir jis turėtų būti kompleksiskai vertinamas atsižvelgiant į ABJ Nr. XIII-784 nustatytus reikalavimus, taip pat bendrovės vykdomos veiklos pobūdį, sandorių vertę, sandorių dažnumą ir pan.

2. Kokiais giminystės ryšiais su bendrove, bendrove kontroliuojančiu akcininku ir bendrovės organų nariais susijęs asmuo negali būti laikomas nepriklausomu priežiūros organe?

Įstatymo leidėjas įtvirtindamas pareigą ne mažiau kaip 1/3 priežiūros organo narių būti nesusijusiems su bendrove, bendrovę kontroliuojančiu akcininku ir bendrovės organų nariais giminystės ryšiais nedetalizuoja giminystės linijos, taip pat nenurodo, kokiais teisės aktais turėtų būti vadovaujama vertinant, ar nėra ABJ 31 straipsnio 8 dalyje ir 33 straipsnio 7 dalyje nurodytų ryšių. Pažymėtina, kad reguliavimas užtikrinti tam tikrą nepriklausomų priežiūros organų narių skaičių yra kilęs siekiant skaidrumo priimant sprendimus priežiūros organe. Atsižvelgiant į tai, sprendžiant, ar tam tikras priežiūros organo narys yra nepriklausomas, kaip reikalaujama ABJ Nr. XIII-784, turėtų būti vadovaujama [Lietuvos Respublikos civilinio kodekso](#) nuostatomis, t. y. turėtų būti vertinamos giminystės tiesioji ir šoninė linijos.

3. Ar, vertinant, ar tam tikras asmuo yra nepriklausomas ir atitinka ABJ Nr. XIII-784 nustatytus nepriklausomumo kriterijus, turėtų būti vadovaujama [2017 m. rugsėjo 26 d. Europos bankininkystės institucijos \(EBA\) ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos \(ESMA\) priimtomis Gairėmis dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo \(EBA/GL/2017/12\)](#) (toliau – Gairės) (nuoroda LT – [čia](#))?

Vadovaujantis minėtomis Gairėmis [2018 m. lapkričio 20 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-217 buvo patvirtinti „Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatai“](#) (toliau – Nuostatai), kurie įsigaliojo 2018 m. lapkričio 23 d. Nuostatuose nustatyta Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų (toliau – vadovai) ir (arba) pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo, reputacijos, kvalifikacijos ir patirties reikalavimų vertinimo ir pritarimo šių asmenų kandidatūroms tvarka. Nuostatai taikomi finansų rinkos dalyviams ir Lietuvos bankui vertinant finansų rinkos dalyvių, kurių veiklą reglamentuojančiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta, kad vadovai ir (arba) pagrindines funkcijas atliekantys asmenys privalo atitikti tinkamumo ir (arba)

reputacijos, ir (arba) kvalifikacijos ir patirties reikalavimus, vadovų ir (arba) pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumą ir (arba) reputaciją, ir (arba) kvalifikaciją ir patirtį. Nuostatai finansų konglomerato, kurio papildomą priežiūrą Lietuvos Respublikos įmonių, priklausančių finansų konglomeratui, papildomos priežiūros įstatyme nustatyta tvarka vykdo Lietuvos bankas, atveju *mutatis mutandis* taikomi finansų kontroliuojančiajai (holdingo) bendrovei arba mišrios veiklos finansų kontroliuojančiajai (holdingo) bendrovei.

4. Nuo kada turi būti taikomas reikalavimas listinguojamoms bendrovėms turėti ne mažiau kaip 1/3 nepriklausomų narių priežiūros organe?

ABĮ Nr. XIII-784 numatytas reikalavimas listinguojamoms bendrovėms turėti ne mažiau kaip 1/3 nepriklausomų priežiūros organų narių įsigaliojo 2018 m. liepos 1 d.

Iki 2018 m. liepos 1 d. išrinkti priežiūros organo nariai savo funkcijas atlieka iki kadencijos, kuriai jie buvo išrinkti, pabaigos.

Jeigu sudaromas naujas priežiūros organas arba perrenkamas priežiūros organas po 2018 m. liepos 1 d., ne mažiau kaip 1/3 priežiūros organo narių turi būti nepriklausomi.

Jeigu po 2018 m. liepos 1 d. perrenkami pavieniai priežiūros organo nariai listinguojamos bendrovės turi užtikrinti ir siekti, kad ne mažiau kaip 1/3 priežiūros organo narių atitiktų ABĮ Nr. XIII-784 nustatytus nepriklausomumo reikalavimus.

5. Ar listinguojama bendrovė būtų laikoma pažeidusia ABĮ 31 straipsnio 8 dalį, t.y. išrinkus stebėtojų tarybą, kurioje būtų ne mažiau kaip 1/3 nepriklausomų narių, vienas nepriklausomas narys atsistatydintų iš stebėtojų tarybos narių ir dėl to bendrovė (ne dėl savo valios) nevykdytų įstatyminių reikalavimų?

Vadovaujantis ABĮ 31 straipsnio 11 dalimi, stebėtojų tarybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nepasibaigus, apie tai ne vėliau kaip prieš 14 dienų raštu įspėjęs bendrovę. Be kita ko, ABĮ 31 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad, jeigu stebėtojų tarybos narys atšaukiamas, atsistatydina ar dėl kitų priežasčių nustoja eiti pareigas ir akcininkai, kuriems priklausančios akcijos suteikia ne mažiau kaip 1/10 visų balsų, pavienių stebėtojų tarybos narių rinkimui prieštarauja, stebėtojų taryba netenka įgaliojimų ir turi būti renkama visa stebėtojų taryba. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos. Esant klausime pateiktai situacijai, bendrovė turėtų vadovautis ABĮ nuostatomis, taip pat protingumo ir sąžiningumo principais ir imtis tam tikrų priemonių ir veiksmų (pavyzdžiui, kandidatų paieška, VAS sušaukimu, kuris priimtų sprendimą dėl naujo stebėtojų tarybos nario išrinkimo arba visos stebėtojų tarybos atšaukimo ir naujos stebėtojų tarybos išrinkimo ir pan.) atsistatydinusiam iš pareigų stebėtojų tarybos nariui pakeisti. Jeigu VAS nuspręstų nerinkti naujo nepriklausomo stebėtojų tarybos nario, tuomet turėtų būti sprendžiamas klausimas dėl stebėtojų tarybos narių skaičiaus sumažinimo ir atitinkamai bendrovės įstatų pakeitimo.

6. Linstinguojama bendrovė ar atitinkami priežiūros organo nariai turėtų atsakyti, jeigu būtų neužtikrinti ABĮ 31 straipsnio 8 dalyje ir 33 straipsnio 7 dalyje įtvirtinti reikalavimai?

Galioja bendra ABĮ įtvirtinta pareiga bendrovėms savo veikoje vadovautis įstatais, Civiliniu kodeksu, ABĮ ir kitais įstatymais.

Civilinio kodekso 2.82 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad už juridinio asmens veiklos organizavimą atsako juridinio asmens valdymo organas. Atitinkamai ABĮ 37 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vienasmenis bendrovės valdymo organas yra bendrovės vadovas. Bendrovės vadovas yra specialus subjektas, kuriam taikomi aukštesni veiklos ir atsakomybės standartai – jis bendrovei atstovauja, atsako už kasdienės veiklos organizavimą; jis turi veikti rūpestingai, sąžiningai, atidžiai, kvalifikuotai bei daryti viską, kas nuo jo priklauso, kad jo vadovaujama bendrovė veiktų pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, vykdytų priežiūros institucijos nurodymus. Būdamas priežiūrimo finansų rinkos dalyvio vadovu asmuo privalo organizuoti bendrovės veiklą taip, kad ši vykdytų teisės aktuose nustatytas pareigas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad neužtikrinus ABĮ nuostatų laikymosi ir nustačius, kad dėl to galėjo būti neužkirstas kelias kitiems pažeidimams (pavyzdžiui, reikalavimų dėl susijusių šalių sandorių nesilaikymas, pateikimas VAS bendrovei nenaudingų sprendimų projektų ir pan.), patenkančių į kitų institucijų, pvz., LB, Konkurencijos tarybos kompetencijos sritį, kartu su bendrovės atsakomybės už teisės nuostatų nesilaikymą klausimu pagal [Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą](#) ar specialiuosius įstatymus, pavyzdžiui, [Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymą](#), [Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą](#) ir pan., gali būti sprendžiamas ir vadovų atsakomybės klausimas.

ABĮ 37² straipsnio taikymas

7. Kokie kiekybiniai rodikliai, apibrėžiant reikšmingą įtaką bendrovei, turėtų būti naudojami?

ABĮ 37² straipsnyje įtvirtinti listinguojamų bendrovių sandorių, sudaromų su susijusia šalimi, reikalavimai. Minėto straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šio straipsnio nuostatos taikomos sandoriams su susijusia šalimi, jeigu jie:

- 1) sudaromi neįprastinėmis rinkos sąlygomis ir (ar)
- 2) nepriskiriami bendrovės įprastai ūkinei veiklai, ir (ar)
- 3) daro reikšmingą įtaką bendrovei, jos finansams, turtui įsipareigojimams. Kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kad sandoris daro reikšmingą įtaką bendrovei, jos finansams, turtui, įsipareigojimams, nurodomi akcinės bendrovės įstatuose.

Kadangi listinguojamos bendrovės skiriasi savo dydžiu, vykdomos veiklos pobūdžiu ir rizikingumu, valdymo struktūra, akcininkų skaičiumi ir kt., šioms listinguojamoms bendrovėms paliekama diskrecijos teisė pačioms spręsti dėl kriterijų – kiekybinių ir nekiekybinių, kuriais vadovaujantis bus sprendžiama, ar sandoris daro reikšmingą įtaką bendrovei, jos finansams, turtui ir įsipareigojimams. Vienas iš kiekybinių kriterijų, apibrėžiant sandorio reikšmingumą, galėtų būti, pavyzdžiui, sandorio vertė viršijanti 1/20 bendrovės vėliausiai sudarytame balanse nurodytos turto vertės.

8. Kaip reikėtų traktuoti „neįprastinėmis rinkos sąlygomis“ sudaromas sandoris ir kokiais kriterijais vadovautis reikėtų vertinti šią nuostatą? Ar pagal [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą](#) sudaryti sandoriai laikomi sudarytais įprastinėmis rinkos sąlygomis? Ar viešų aukcionų būdu įsigytos paslaugos ir prekės yra laikomos įsigytomis įprastinėmis rinkos sąlygomis?

Neįprastinėmis rinkos sąlygomis sudaromi sandoriai galėtų būti laikomi, pavyzdžiui, sandoriai, kurių kaina yra išskirtinai didelė arba maža, lyginant su tuo metu rinkoje vykstančių panašaus pobūdžio sandorių kainomis.

Tai, kad pirkimai atlikti vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis viešųjų pirkimų būdu bei sandoriai sudaryti atitiktus konkrečiau viešojo pirkimo konkurso sąlygas, taip pat viešųjų

aukcionų būdu įgytos paslaugos ir prekės savaime negali būti laikoma, jog jie sudaryti įprastinėmis/nejprastinėmis rinkos sąlygomis. Kiekvienu atveju reikėtų vertinti sandorio sudarymo aplinkybes, tikslingumą, listinguojamos bendrovės veiklos pobūdį, kainą, sandorio sudarymo šalis ir pan., nes visos minėtos aplinkybės turėtų būti aktualios konkrečią veiklą vykdančiai listinguojamai bendrovei ir siekiančiai sudaryti tam tikrą sandorį, o ne pats viešųjų pirkimų procedūrų laikymosi faktas.

Dėl kriterijų (gali būti kiekybiniai ir nekiekybiniai), pagal kuriuos būtų nustatoma, kad sandoris daro reikšmingą įtaką listinguojamai bendrovei, jos finansams, turtui, įsipareigojimams, paliekama teisė spręsti pačioms listinguojamoms bendrovėms ir tai turėtų būti nustatyta įstatuose.

9. Kaip reikėtų traktuoti „įprastinę ūkinę veiklą“ sandorių su susijusiais asmenimis ABĮ 37² straipsnio kontekste?

Įprastine ūkine veikla turėtų būti laikoma ta veikla, kuri yra susijusi su listinguojamos bendrovės nuolatine vykdoma ūkine veikla, iš kurios siekiama pelno ir be kurios nebūtų įmanoma užtikrinti nepertraukiamos listinguojamos bendrovės ūkinės veiklos. Įprastinei ūkinei veiklai neturėtų būti priskiriami, pavyzdžiui, patalpų nuoma, taip pat vienkartiniai sandoriai, pavyzdžiui, patalpų remontas ir pan.

10. ABĮ Nr. XIII-784 37² straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad akcinės bendrovės audito komitetas, vadovaudamasis bendrovės vadovo pateikta informacija ir vertinimu dėl sandorio, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo informacijos pateikimo dienos parengia ir raštu pateikia akcinei bendrovei nuomonę, kurioje turi būti nurodyta ar sandoris sudaromas rinkos sąlygomis; ar sandoris yra sąžiningas ir pagrįstas; prielaidos, kriterijai ir argumentai, kuriais grindžiama nuomonė. Ar ši nuostata reiškia, kad įmonės vadovas turi pateikti audito komitetui sandorio įvertinimą? Jeigu taip, kokiais kriterijais vadovautis teikiant įvertinimą? Kokiais kriterijais vadovaujantis audito komitetas turi vertinti sandorio sąžiningumą/pagrįstumą, atitiktį rinkos sąlygoms? Kaip audito komitetas turi įvertinti atitikimą rinkos sąlygoms, jei konkrečias paslaugas rinkoje teikia tik vienas rinkos dalyvis?

Vadovaujantis ABĮ Nr. XIII-784 nuostatomis, listinguojamos bendrovės vadovas dėl sandorio su susijusia šalimi turėtų pateikti informaciją ir vertinimą – nuomonę audito komitetui dėl tokio sandorio sudarymo. Vadovo pateikiama informacija audito komitetui galėtų būti susijusios šalies, ketinančios sudaryti sandorį su listinguojama bendrove nurodytos priežastys, dėl kurių ji būtų laikoma susijusia šalimi, taip pat sandorio sudarymo aplinkybės, numatoma sandorio vertė, sandorio objektas, tikslingumas ir pan., taip pat vadovo vertinimas – nuomonė dėl sandorio sudarymo/nesudarymo.

Audito komitetas, vadovaudamasis vadovo pateikta informacija ir vertinimu dėl šio sandorio, turi parengti ir raštu pateikti listinguojamai bendrovei nuomonę, kurioje būtų nurodyta ABĮ 37² straipsnio 5 dalyje nustatyta informacija.

Pažymėtina, kad vadovaujantis [Reikalavimų audito komitetams](#) aprašo, patvirtinto Lietuvos banko valdybos 2017 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 03-14, 7 punktu audito komiteto sudėtis turi būti pakankama: jo narių skaičius, kompetencija ir patirtis turi leisti kompetentingai vykdyti visas audito komitetui priskirtas pareigas. Be to, vadovaujantis [Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo](#) 3 straipsnio 1 dalies nuostatomis, auditoriai, be kitų profesinės etikos principų, turi laikytis sąžiningumo, profesinės kompetencijos ir reikiamo atidumo principų. Audito komitetas sandorio sąžiningumą/pagrįstumą, atitiktį rinkos sąlygoms gali vertinti vadovaudamasis tais pačiais kriterijais, kuriais vadovaujasi auditoriai atlikdami auditą arba tais kriterijais, kurie nustatyti bendrovės taikomuose apskaitos principuose/standartuose.

11. Ar įmonės vadovas bus laikomas pažeidusiu ABĮ 37² straipsnio 6 dalį, jeigu akcininkams, priežiūros ir valdymo organų nariams ir susijusiai šaliai pateiks informaciją tik apie audito komiteto nuomonės gavimo juridinį faktą? Ar įstatymo nuostata įpareigoja pateikti nuomonės turinį? Kokia forma ir kur turi būti pateikiamas pranešimas apie audito komiteto nuomonę?

Vadovaujantis ABĮ 37² straipsnio 6 dalimi, listinguojamos bendrovės vadovas apie audito komiteto rašytinės nuomonės gavimą nedelsdamas turi pranešti akcininkams, priežiūros ir valdymo organų nariams ir susijusiai šaliai, taip pat turi būti sudaryta galimybė susipažinti su šia nuomone listinguojamos bendrovės buveinėje. Akcininko rašytiniu ar elektroninių ryšių priemonėmis perduotu prašymu listinguojamos bendrovės vadovas ne vėliau kaip per 3 dienas nuo prašymo gavimo dienos šios nuomonės kopiją perduoda akcininkui pasirašytinai ar išsiunčia registruotu laišku arba perduoda elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu užtikrinamas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti akcininko tapatybę.

Pažymėtina, kad įstatymo leidėjas neįvardina konkretaus būdo ir priemonių, kuriomis listinguojamos bendrovės vadovas turi pranešti akcininkams, priežiūros ir valdymo organų nariams ir susijusiai šaliai apie audito komiteto rašytinės nuomonės gavimą. Manytina, kad turėtų būti naudojamas pačios listinguojamos bendrovės pasirinktas komunikavimo su akcininkais, priežiūros organo nariais būdas/priemonės.

12. Ar, vadovaujantis ABĮ 37² straipsnio 7 dalimi, priežiūros organo sprendimas dėl sandorio su susijusia šalimi turi būti priimtas per 7 kalendorines ar darbo dienas?

Vadovaujantis bendrosiomis Civilinio kodekso nuostatomis, reglamentuojančiomis terminus, jų rūšis, skaičiavimo taisykles, priežiūros organo sprendimas dėl sandorio su susijusia šalimi turi būti priimtas ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo audito komiteto nuomonės gavimo.

13. Pagal ABĮ 37² straipsnio 8 dalį, susijusi šalis rengiant nuomonę dėl šio sandorio nedalyvauja ir priimant sprendimą dėl šio sandorio nebalsuoja. Ar tai reiškia, kad listinguojamos bendrovės stebėtojų tarybos narys (nariai), kuris yra akcininko (susijusios šalies) atstovas neturi teisės balsuoti priimant sprendimą dėl šio sandorio?

Nepaisant to, kad stebėtojų tarybos narys yra akcininko atstovas, jis turi veikti ir vykdyti jam priskirtas funkcijas ABĮ ir bendrovės įstatų kompetencijos ribose, taip pat vykdydamas jam priskirtas funkcijas veikti atsakingai, sąžiningai, kompetentingai ir neviršyti savo įgaliojimų. Tai, kad stebėtojų tarybos narys yra akcininko pasiūlytas atstovas, jis neturėtų būti suprantamas kaip susijusi šalis ir kaip besąlyginis reikalavimas nusišalinti nuo sprendimo dėl sandorio su susijusia šalimi priėmimo. Kiekvienu atveju ketinant sudaryti sandorį su susijusia šalimi, reikėtų vertinti susijusios šalies faktą vadovaujantis listinguojamos bendrovės taikomais apskaitos standartais (2008 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1126/2008, priimančias tam tikrus tarptautinius apskaitos standartus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 (OL 2008 L 320, p. 1).

Atkreiptinas dėmesys, kad tiek pagal EBPO Bendrovių valdysenos principus, tiek ES teisinį reguliavimą, susijusį su susijusių šalių sandorių reguliavimu, taip pat užsienio valstybių praktiką sandorių su susijusiomis šalimis reguliavimo tikslas nėra drausti iš esmės tokius sandorius, o tikslas juos identifikuoti, taip pat identifikuoti susijusias šalis, nustatyti tokių sandorių priežiūros ir atskleidimo procedūras, kurios leistų tinkamai įvertinti su tokiais sandoriais susijusių interesų konfliktus ir minimizuoti tokių sandorių galimas sukelti neigiamas pasekmes listinguojamoms bendrovėms, smulkiesiems akcininkams ir su sandoriu nesusijusiems asmenims.

14. ABJ 37² straipsnio 10 dalyje numatyta, kad šio straipsnio nuostatos, išskyrus šio straipsnio 9 dalyje nustatytą reikalavimą, netaikomos listinguojamos bendrovės sandoriams su susijusia šalimi, sudaromiems verčiantis įprasta ūkine veikla. Ar tai reiškia, kad skelbiant informaciją apie sandorius su susijusia šalimi, sudaromus verčiantis įprasta ūkine veikla, turės būti pateikiamas vertinimas, ar sandoris yra sąžiningas ir pagrįstas? Jeigu taip, kas ir kokia apimtimi turės atlikti tokį vertinimą? Kaip tokiu atveju būtų užtikrinama konfidencialios informacijos apsauga?

ABJ 37² straipsnio 10 dalyje nustatyta išimtis, leidžianti nesilaikyti ABJ 37² straipsnyje nustatytų reikalavimų (išskyrus 37² straipsnio 9 dalį), įtvirtinta siekiant nesukelti papildomų kliūčių, kai tokie sandoriai sudaromi verčiantis įprasta ūkine veikla. Tačiau vadovaujantis ABJ 37² straipsnio 9 dalimi, vėliausiai sandorio su susijusia šalimi sudarymo metu listinguojamos bendrovės interneto svetainėje turi būti pateikiama informacija:

- 1) kaip bendrovė yra susijusi su kita sandorio šalimi;
- 2) susijusios šalies duomenys (juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie šį asmenį; fizinio asmens vardas, pavardė, adresas korespondencijai);
- 3) sandorio data ir vertė;
- 4) kita informacija, įvertinant, ar sandoris yra sąžiningas ir pagrįstas bendrovės ir jos akcininkų, kurie nėra sandorio šalys, atžvilgiu.

Įvertinant tai, kad dėl ABJ 37² straipsnio 10 dalyje numatytų sandorių sudarymo netaikomos ABJ 37² straipsnyje (išskyrus 9 dalyje nustatytą atskleidimo reikalavimą) įtvirtintos priežiūros procedūros, už ABJ 37² straipsnio 9 dalyje nustatytos informacijos pateikimą listinguojamos bendrovės interneto svetainėje atsakingas bendrovės vadovas.